

คุณค่าของการค้นคว้าอิสระ

The value of an independent study

ในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาทันตกรรมรากเทียมของคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ หนึ่งปีนั้น ส่วนใหญ่นักศึกษามักเลือกแผนการศึกษา ข ซึ่งจะจบการศึกษาด้วยการค้นคว้าอิสระ (independent study) การเรียนในแผนการศึกษานี้มีกระบวนการที่แตกต่างจากแผนการศึกษา ก ที่ต้องทำวิจัยและมีการตีพิมพ์เผยแพร่ตามเกณฑ์ ในหลายๆสถาบันจะมีความรู้สึว่าการค้นคว้าอิสระจะเป็นกระบวนการที่ง่ายกว่าการทำวิจัย แต่จากประสบการณ์ส่วนตัวของกระผมที่ได้ดูแลการค้นคว้าอิสระของหลักสูตรมานานหลายปี และทางหลักสูตรเองก็ได้มีการปรับปรุงการค้นคว้าอิสระในช่วงหลายปีที่ผ่านมา กระผมมีความรู้สึว่าการค้นคว้าอิสระในหลักสูตรของเราได้ผลลัพธ์ที่มีประโยชน์ต่อการใช้งานจริงเป็นอย่างมาก จึงใคร่ขอโอกาสนี้มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับท่านผู้อ่านครับ

ในช่วงปีแรกของหลักสูตร การค้นคว้าอิสระจะเป็นลักษณะ narrative review ตัวอย่างเช่น หากเลือกหัวข้อค้นคว้าอิสระเป็นเรื่องภาวะแทรกซ้อนของรากฟันเทียม นักศึกษาจะต้องสืบค้นและอัปเดตข้อมูลตั้งแต่การจำแนกภาวะแทรกซ้อน สาเหตุการเกิด ปัจจัยเสี่ยง ไปจนถึงแนวทางการรักษาและผลลัพธ์การรักษาแบบต่างๆ แม้การค้นคว้าอิสระในลักษณะนี้จะมีประโยชน์ในทางปฏิบัติ แต่ในบางครั้ง องค์ความรู้ที่นักศึกษาอัปเดตอาจไม่มีความแตกต่างจากที่เขียนในตำรามาตรฐานมากนัก ทำให้ภายหลังทางหลักสูตรมีการปรับรูปแบบให้เน้นไปที่ประเด็นที่มีความจำเพาะมากยิ่งขึ้น โดยใช้หลักของ PICO (Problem-Intervention-Comparison-Outcome) ในการกำหนดหัวข้อของการค้นคว้าอิสระ รวมทั้งมีการใช้เครื่องมือในการกลั่นกรองคุณภาพงานวิจัย ทำให้ผลการศึกษาดูตอบโจทย์ปัญหาทางคลินิกได้อย่างตรงประเด็น มีความน่าเชื่อถือใกล้เคียงกับการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ (systematic review)

กระผมมีโอกาสเข้าฟังการบรรยายทั้งระดับชาติและนานาชาติในหลายๆ เวที หลายๆ ครั้งวิทยากรจะนำเสนอเทคนิค หรือการเลือกแนวทางการรักษาที่ไม่สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนหนึ่งเป็นการสะท้อนความสามารถหรือศักยภาพของวิทยากร แต่ในขณะเดียวกันสิ่งที่ผู้ฟังได้รับ หรือ “take home message” นั้น จะต้องพิจารณาด้วยความระมัดระวังเป็นอย่างมาก ผู้ฟังต้องพิจารณาทั้งในแง่ความสามารถหรือประสบการณ์ของตัวผู้ฟังเองซึ่งอาจไม่เท่าเทียมวิทยากร รวมทั้งศักยภาพของสถานที่ปฏิบัติงานของผู้ฟังก็อาจไม่สามารถรองรับภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้ ซึ่งตรงนี้ ผลที่ได้จากการค้นคว้าอิสระในเรื่องนั้นๆ น่าจะเข้ามามีส่วนช่วยการตัดสินใจทางคลินิก (clinical decision making) ได้ครับ ทั้งนี้เพราะการค้นคว้าอิสระของเราใช้แนวทางการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ เป็นการรวบรวมผลงานวิจัยจากหลายสถาบัน ลดความลำเอียงของผลการศึกษา รวมทั้งผู้ที่ให้การรักษานั้นมีความหลากหลาย ไม่ได้เป็นผู้ที่มีความสามารถหรือมีประสบการณ์สูงเพียงอย่างเดียว ทำให้ผลลัพธ์การรักษาที่เป็นข้อสรุปที่ได้จากการค้นคว้าอิสระของเราเป็นสิ่งที่คาดหมายได้

กล่าวโดยสรุป การค้นคว้าอิสระในสาขาวิชาทันตกรรมรากเทียมของเราซึ่งได้มีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ได้ผลการศึกษาที่น่าเชื่อถือ สามารถใช้ประกอบการตัดสินใจทางคลินิก และน่าจะมีส่วนช่วยให้การวางแผนการรักษาทางทันตกรรมรากเทียมมีประสิทธิภาพ มีความปลอดภัย เป็นประโยชน์ต่อทั้งตัวผู้ป่วยและวงการวิชาชีพของเราครับ